

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 02
Rotel 020114

PROTOKOLL
2023-12-12
2023-12-20
2024-01-11
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 119
Mål nr Ö 4652-22

RÄTTEN

Hovrättsråden Ulrika Ihrfelt och Mattias Pleiner samt tf. hovrättsassessorn Josefin Backman, referent

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Specialistföredraganden Lina Vogel

PARTER

Sökande

Villa Europa Sp. z o. o., 016408763
ul. Sienna 64
00-820 Warszawa
Polen

Ställföreträdare: Krzysztof Sienicki
Lipowa 1/Topolowa 19
05-807 Podkowa Leśna
Polen

Motpart

Björn Johansson, 19631108-9012
Birger Jarlsgatan 104
114 20 Stockholm

Ombud: Advokaterna Thomas Ekenberg och Michael Erici
Ekenberg & Andersson Advokatbyrå Stockholm AB
Box 7500
103 92 Stockholm

SAKEN

Erkännande och verkställighet av utländsk skiljedom; nu fråga om avvisning

Villa Europa Sp. z o. o. (Villa Europa) har ansökt om erkännande och verkställighet av en skiljedom som ska ha meddelats av den Paneuropeiska skiljedomstolen den 6 december 2021 i Warszawa, Polen.

Björn Johansson har bestritt ansökan.

Dok.Id 2013500

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 00 E-post: svea.avd2@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 08:00–16:30

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Björn Johansson har gjort gällande att det finns skäl för hovrätten att förpliktiga Krzysztof Sienicki att, jämte Villa Europa, ersätta Björn Johansson för hans rättegångskostnader i enlighet med 18 kap. 6 och 7 §§ rättegångsbalken.

Krzysztof Sienicki har förnekat att det finns sådana skäl.

Fråga har uppkommit om Villa Europas ansökan ska avvisas.

Efter föredragning fattar hovrätten följande

BESLUT (att meddelas 2024-02-15)

1. Hovrätten avvisar den av Villa Europa Sp. z o. o. ingivna ansökan.
2. Villa Europa Sp. z o. o. ska ersätta Björn Johanssons rättegångskostnad med 250 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för detta beslut till dess betalning sker. Beloppet avser ombudsarvode.

Skälen för beslutet

Rättsliga utgångspunkter

Av 53 § lagen (1999:116) om skiljeförfarande (skiljeförfarandelagen) framgår att en utländsk skiljedom som grundar sig på ett skiljeavtal ska erkännas och verkställas i Sverige om inte annat följer av 54–60 §§.

Att det är fråga om en sådan dom som avses i 53 § skiljeförfarandelagen är en nödvändig processförutsättning i mål om erkännande och verkställighet. Domstolen ska därför ex officio pröva om det är fråga om en (utländsk) skiljedom. Det ankommer på sökanden att visa att så är fallet. (Se NJA 2017 s. 198 p. 11 och 14.)

Frågan huruvida det rör sig om en dom enligt 53 § skiljeförfarandelagen ska i princip avgöras enligt den rättsordning som gäller för skiljedomen eller skulle ha gällt för denna, om det hade varit fråga om en skiljedom. Det ankommer på hovrätten att försöka utröna innehållet i den tillämpliga rättsordningen. Låter sig rättsordningen inte bestämmas eller dess innehåll inte klarläggas, får frågan prövas med utgångspunkt i svensk rätt, dock med hänsyn till vad som kan ha kommit till uttryck i olika utländska rättskällor. Om en internationellt vedertagen uppfattning finns bör den följas, så länge den harmonierar rimligt väl med det svenska rättssystemet. (Se NJA 2017 s. 198 p. 12.)

Frågan om det i detta fall rör sig om en skiljedom ska således i första hand avgöras i enlighet med polsk rätt eftersom den ingivna handlingen påstås vara en skiljedom som har meddelats i Warszawa. Polen har ratificerat 1958 års konvention om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar (New York-konventionen). Hovrätten utgår därför från att internationellt vedertagna principer avseende tillämpningen av konventionen ingår i polsk rätt.

Begreppet skiljedom är inte definierat i New York-konventionen. I utländsk praxis har dock vad som skulle kunna kallas fabricerade skiljedomar, dvs. handlingar som ser ut som verkliga skiljedomar men som tillkommit genom ett skenförfarande, ansetts inte utgöra verkliga skiljedomar i New York-konventionens mening. En fabricerad skiljedom som tillkommit i bedrägligt syfte är således inte alls att anse som en skiljedom. (Se Born, *International Commercial Arbitration*, 3:e uppl., 2021, s. 3165 f. och s. 3185 f. med hänvisningar.)

Den åberopade handlingens rättsliga status

Utredningen

Villa Europa har åberopat en bestyrkt kopia av den handling som påstås utgöra en skiljedom, avfattad på polska, och en översättning av handlingen till svenska. Vidare har bolaget gett in en bestyrkt kopia av parternas avtal med skiljeklausul.

Björn Johansson har gjort gällande att den av Villa Europa åberopade handlingen inte är en verklig skiljedom. Till stöd för denna invändning har Björn Johansson i huvudsak anfört att Villa Europa inrättat en egen skiljedomstol där bolaget prövat sitt eget krav mot honom, för att sedan ansöka om verkställighet av den påstådda skiljedomen. Björn Johansson har vidare anfört att detta handlande utgör ett utstuderat bedrägeriförsök från Villa Europas sida.

Björn Johansson har gett in omfattande utredning till stöd för att det inte är fråga om en verklig skiljedom. Bevisningen tar i huvudsak sikte på omständigheterna kring den Paneuropeiska skiljedomstolen i Warszawa och institutets relation till Villa Europa, parternas skiljeavtal och förhållandena kring Villa Europas bakomliggande betalningskrav mot Björn Johansson samt skiljedomens utformning och innehåll.

Paneuropeiska skiljedomstolen och dess relation till Villa Europa

Hovrätten konstaterar att det är ostridigt mellan parterna att det var Villa Europa som registrerade skiljedomsinstitutets webbplats. Bolaget har förklarat detta med att utveckling och registrering av webbplatser ingår i dess verksamhet.

Enligt utredning ingiven av Björn Johansson registrerades webbplatsen den 28 september 2021. Hovrätten noterar att webbplatsen således registrerades först efter det att parterna ska ha ingått det avtal som Villa Europa menar legat till grund för skiljenämndens behörighet.

Björn Johansson har gett in fotografier från den i ansökan uppgivna adressen till Paneuropeiska skiljedomstolen i Warszawa. Av dessa framgår att det varken på fastighetens fasad eller i porten finns något som tyder på att en skiljedomstol skulle ha någon verksamhet där. Villa Europa har förklarat detta med att det är förbjudet att placera skyltar eller annan information på byggnadens fasad med hänsyn till det historiska värdet i centrala Warszawa. Det har vidare framkommit att skiljedomstolen senare bytt adress till en postbox i Ukraina, men inte om den har något kansli och var detta i så fall är beläget.

Mot bakgrund av ovan redovisade omständigheter finner hovrätten att det finns skäl att betvivla om den Paneuropeiska skiljedomstolen alls existerar.

Parternas skiljeavtal

Förhållandena kring parternas skiljeavtal ger visst stöd för Björn Johanssons invändning om att det inte är fråga om en verklig skiljedom. Villa Europa har åberopat ett avtal undertecknat av Björn Johansson den 25 juni 2021. Björn Johansson har gett in ett avtalsutkast som han har undertecknat samma dag men som delvis har annat innehåll, bland annat i form av en annan skiljeklausul. Båda handlingarna är framtagna av Villa Europa. Hovrätten noterar att i det avtal som Villa Europa åberopat återfinns Björn Johanssons underskrift endast på sista sidan i avtalet medan Villa Europa har signerat alla sidor, däribland sidan där skiljeklausulen som hänvisar till Paneuropeiska skiljedomstolen återfinns. Dessa förhållanden är förenliga med Björn Johanssons påstående om att det av Villa Europa åberopade avtalet har manipulerats i efterhand. Villa Europa har även under målets handläggning, efter påpekande från Björn Johansson, ändrat uppgiften om datum för skiljeavtalets ingående; inledningsvis gjorde Villa Europa gällande att skiljeavtalet ingicks den 24 juli 2020, vilket också anges i den åberopade skiljedomen. I samband därmed har Villa Europa även inkommit med ett kompletterande beslut från skiljedomstolen. Det kompletterande beslutet är daterat samma dag som domen.

Villa Europas bakomliggande betalningskrav

Villa Europas påstående innebär att parterna ingått avtal som innebär en betalningsskyldighet för Björn Johansson om cirka 12 400 euro för att han, cirka ett år tidigare, hållit en föreläsning vid ett akademiskt webbseminarium som arrangerats av Villa Europa samt att Villa Europa spelat in föreläsningen, redigerat inspelningen och publicerat den på Youtube. Villa Europa ska också för detta ändamål ha tagit fram ett datorprogram. Hovrätten finner det osannolikt att en forskare skulle träffa avtal på de villkoren. Det har vidare framkommit att liknande krav framställts av Villa Europa mot ett trettiotal forskare i Europa och att i vart fall flera av dessa har bestritt kraven med samma invändningar som Björn Johansson.

Skiljedomens utformning och innehåll

Hovrätten noterar att utformningen av flera av punkterna i domslutet är oklara såvitt gäller förpliktelsens närmare innebörd. Även i övrigt ger skiljedomen intryck av att ha avfattats av en person som inte har den kompetens som en skiljedomare kan förväntas ha. Hovrätten bedömer att den åberopade skiljedomens utformning och innehåll ger fog för att ifrågasätta om den är resultatet av ett reellt skiljeförfarande.

Hovrättens sammantagna bedömning

Som tidigare konstaterats är det Villa Europa som ska visa att dess ansökan avser en skiljedom i skiljeförfarandelagens mening. Genom utredningen i målet har det framkommit anmärkningsvärda och besvärande omständigheter som Villa Europa inte har lämnat några rimliga förklaringar till. Under dessa förhållanden bedömer hovrätten att Villa Europa inte visat att det är fråga om en skiljedom i skiljeförfarandelagens mening. Villa Europas ansökan ska därför avvisas.

Rättegångskostnader

Då Villa Europas ansökan ska avvisas ska bolaget ersätta Björn Johansson för hans rättegångskostnad. Björn Johansson har yrkat ersättning med 324 625 kr. Beloppet avser ombudsarvode och motsvarar enligt ingivna kostnadsräkningar 92,75 timmars arbete. Villa Europa har inte godtagit något belopp som skäligt i och för sig.

Hovrätten konstaterar inledningsvis att målet pågått under en längre tid och att skriftväxlingen och utredningen blivit relativt omfattande. Målet är ett av tre mål i hovrätten där Villa Europa ansökt om erkännande och verkställighet av utländsk skiljedom. Björn Johanssons ombud är även ombud i ett av de andra två målen. Omständigheterna och utredningen har varit i stort sett samma i det målet som i förevarande mål. Björn Johansson har, efter att hovrätten meddelat honom att det inte funnits behov av ytterligare skriftväxling i målet, inkommit med flera yttranden utan att ha förelagts därtill. Mot denna bakgrund bestämmer hovrätten att Björn Johansson

ska ersättas för sin rättegångskostnad med skäligen ansedda 250 000 kr avseende ombudsarvode.

Björn Johansson har anfört att det med anledning av vad han fört fram om Villa Europa och Krzysztof Sienicki samt vad han visat avseende av Villa Europa åberopade dokument, avtal och den påstådda skiljedomen finns skäl att förplikta Krzysztof Sienicki att jämte Villa Europa ersätta Björn Johanssons rättegångskostnader i enlighet med 18 kap. 6 och 7 §§ rättegångsbalken.

Hovrätten har funnit att Villa Europa inte har visat att det är fråga om en skiljedom i skiljeförfarandelagens mening. Detta innebär emellertid inte att det är visat att Villa Europa har framfört påståenden som bolaget insett saknat fog eller att det på annat sätt förekommit sådant agerande som utgör en förutsättning för åläggande av solidarisk betalningsskyldighet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga A

Överklagande senast 2024-03-14

Prövningstillstånd krävs inte.

Lina Vogel

Protokollet uppvisat/

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras, samt
5. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se